

Φιλανθρωπία

Ομπαζίν
1897-1900

Ένα

Τα επόμενα χρόνια θυμώμουν εκείνη την κρύα μέρα του Μαρτίου του 1897 στο μοναστήρι-ορφανοτροφείο του Ομπαζίν.

Εμείς, *τα ορφανά*, καθισμένα σε κύκλο, να κάνουμε εξάσκη-ση στο ράψιμο, η σιωπή του εργαστηρίου να διακόπτεται μόνο από την περιστασιακή απερίσκεπτη φλυαρία μου με τα κορίτσια που ήταν δίπλα μου. Όταν ένιωθα το βλέμμα της Αδερφής Ζαβιέ, σώπαινα, κοιτάζοντας τη δουλειά μου, δήθεν απόλυτα συγκεν-τρωμένη. Περίμενα να με μαλώσει, όπως έκανε πάντα: *Προ-σέξτε τι λέτε, Δεσποινίς Σανέλ*. Αντίθετα, ερχόταν πιο κοντά στη θέση μου πλάι στη σόμπα, κινούμενη όπως όλες οι καλόγριες, σαν να αιωρείται. Το άρωμα του θυμιάματος και της ηλικίας της αναδύονταν από τις πτυχές της μαύρης μάλλινης φούστας της. Το κολλαρισμένο βέλο της υψωνόταν αφύσικα προς τον ουρανό, σαν να ήταν έτοιμη να ανυψωθεί από λεπτό σε λεπτό. Προσευχό-μουν να συμβεί, μια αχτίδα φωτός να τρυπήσει τη στέγη και να την ανυψώσει στα σύννεφα.

Τέτοια θαύματα, ωστόσο, συνέβαιναν μόνο σε πίνακες με αγ-

γέλους και αγίους. Σταμάτησε πίσω μου, σκοτεινή και απειλητική σαν σύννεφο καταιγίδας πάνω από τις δασωμένες πλαγιές του Μασίφ Σεντράλ, που φαίνονταν έξω από το παράθυρο. Καθάρισε τον λαιμό της και, σαν να ήταν Ρωμαίος Αυτοκράτορας, έκανε τη μακάβρια δήλωσή της.

«Εσύ, Αντουανέτ Σανέλ, μιλάς υπερβολικά. Το ράνιμό σου είναι ακατάστατο. Πάντα ονειροπολείς. Αν δεν προσέξεις, θα καταλήξεις σαν τη μητέρα σου».

Το στομάχι μου σφίχτηκε κόμπος. Αναγκάστηκα να δαγκώσω το εσωτερικό του στόματός μου για να μην αντιμιλήσω. Κοίταξα την αδερφή μου την Γκαμπριέλ, που καθόταν στην άλλη άκρη του δωματίου με τα μεγαλύτερα κορίτσια, και μετά ατένισα απελπισμένη το ταβάνι.

«Μην ακούς τις καλόγριες, Νινέτ», μου είπε η Γκαμπριέλ, όταν μας έβγαλαν στην αυλή για το διάλειμμα.

Καθίσαμε σ' ένα παγκάκι, ανάμεσα στα γυμνά δέντρα που έμοιαζαν τόσο παγωμένα όσο κι εμείς. Γιατί έχαναν τα φύλλα τους την εποχή που τα χρειάζονταν περισσότερο; Πίσω μας, η μεγαλύτερη αδερφή μας, Ζουλιά-Μπερτ, πετούσε ψίχουλα από τις τσέπες της σ' ένα σμήνος από κοράκια που έκρωζαν και πάλευαν ποιο θα τα πρωτοτσιμπολογήσει.

Έχωσα τα χέρια μου στα μανίκια μου, προσπαθώντας να τα ξεστάνω. «Δεν θα γίνω σαν τη μητέρα μας. Δεν θα γίνω ό,τι κι αν λένε ότι θα γίνω οι καλόγριες. Δεν πρόκειται καν να γίνω αυτό που λένε ότι δεν μπορώ να γίνω».

Γελάσαμε, γελάσαμε πικρά. Ως προσωρινοί φύλακες των ψυχών μας, οι καλόγριες σκέφτονταν διαρκώς την ημέρα που θα ήμασταν έτοιμες να φύγουμε και να ζήσουμε στον κόσμο. Τι θα γινόμασταν; Πού θα ανήκαμε;

Ήμασταν στο μοναστήρι δύο χρόνια, και είχαμε πλέον συνηθίσει τις δηλώσεις των καλογριών στη μέση της πρόβας στη χωροδία ή την ώρα που κάναμε εξάσκηση στην καλλιγραφία μας ή απαριθμούσαμε τους Γάλλους βασιλείς.

Εσύ, Οντίν, με τον γραφικό σου χαρακτήρα, δεν θα γίνεις ποτέ σύζυγος εμπόρου.

Εσύ, Πιερέτ, με τα αδέξια χέρια σου, δεν θα βρεις ποτέ δουλειά σε φάρμα.

Εσύ, Ελέν, με το αδύναμο στομάχι σου, δεν θα γίνεις ποτέ σύζυγος κρεοπώλη.

Εσύ, Γκαμπριέλ, να ελπίζεις ότι θα ζήσεις αξιοπρεπώς ως μονδίστρα.

Εσύ, Ζουλιά-Μπερτ, να προσεύχεσαι να βρεις μια κλίση. Κορίτσια με κορμοστασιά σαν τη δική σου καλύτερα να μένουν σε μοναστήρι.

Μου είπαν πως, αν ήμουν τυχερή, θα μπορούσα να πείσω έναν αγρότη να με παντρευτεί.

Έβγαλα τα χέρια από τα μανίκια μου και τα φύσηξα.

«Δεν πρόκειται να παντρευτώ αγρότη», είπα.

«Δεν θα γίνω μονδίστρα», είπε η Γκαμπριέλ. «Σιχαίνομαι το ράψιμο».

«Και τότε τι θα γίνετε;» Η Ζουλιά-Μπερτ μάς κοίταξε και τις δύο με μεγάλα, γεμάτα απορία μάτια. Τη θεωρούσαν αργή, «παλαβή» την έλεγε ο κόσμος. Για εκείνη, όλα ήταν απλά, άσπρο ή μαύρο, όπως τα ρούχα και τα πέπλα των καλογριών. Αν το έλεγαν οι καλόγριες, αυτό θα γινόμασταν.

«Κάτι καλύτερο», είπα.

«Τι είναι καλύτερο;» είπε η Ζουλιά-Μπερτ.

«Είναι...» ξεκίνησε η Γκαμπριέλ, αλλά δεν ολοκλήρωσε τη φράση της.

Δεν ήξερε τι ήταν το Κάτι Καλύτερο, όπως δεν ήξερα ούτε κι εγώ, αλλά ήξερα πως ένιωθε το ίδιο πράγμα, μια ανατριχίλα στα κόκαλά της. Η διαρκής κίνηση ήταν στο αίμα μας.

Οι καλόγριες έλεγαν ότι έπρεπε να είμαστε ικανοποιημένες με τη σταθερότητα στη ζωή μας, ότι ήταν θέλημα Θεού. Δεν μπορούσαμε, όμως, ποτέ να είμαστε ικανοποιημένες εκεί που ήμασταν, με όσα είχαμε. Προερχόμασταν από μια μεγάλη γενιά γυρολόγων, ονειροπόλων που διάβαιναν δαιδαλώδεις δρόμους, σίγουροι πως Κάτι Καλύτερο ήταν μπροστά τους.